Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (fjärde avdelningen)

den 4 september 2025 *

”Begäran om förhandsavgörande – Skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter – Förordning (EU) 2016/679 – Den registrerades rättigheter – Artikel 17 – Rätt att få sina personuppgifter raderade – Artikel 18 – Rätt att få behandlingen av sina personuppgifter begränsad – Artikel 79 – Rätt till en effektiv domstolsprövning – Olaglig behandling av personuppgifter – Möjlighet att vända sig till domstol för att få ett föreläggande utverkat gentemot den personuppgiftsansvarige varigenom denne förbjuds att i framtiden på nytt behandla personuppgifter på ett olagligt sätt – Grundval – Villkor – Artikel 82.1 – Rätt till ersättning – Begreppet ’immateriell skada’ – Bedömning av storleken på den skadeersättning som ska lämnas – Fråga huruvida den personuppgiftsansvariges grad av vållande är en omständighet som kan beaktas vid denna bedömning – Fråga huruvida det eventuellt är av betydelse att den registrerade har fått ett förbudsföreläggande utverkat gentemot den personuppgiftsansvarige”

I mål C-655/23,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Bundesgerichtshof (Federala högsta domstolen, Tyskland) genom beslut av den 26 september 2023, som inkom till EU-domstolen den 7 november 2023, i målet

IP

mot

Quirin Privatbank AG

meddelar

DOMSTOLEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden I. Jarukaitis samt domarna N. Jääskinen (referent), A. Arabadjiev, M. Condinanzi och R. Frendo,

generaladvokat: M. Campos Sánchez-Bordona,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

* Rättegångsspråk: tyska.

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– IP, genom M. Rodenhausen, Rechtsanwältin,

– Quirin Privatbank AG, genom F. Buchmann, Rechtsanwalt,

– Europeiska kommissionen, genom A. Bouchagiar och M. Heller, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 20 mars 2025 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 17, 18, 79, 82 och 84 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 2016, s. 1) (nedan kallad dataskyddsförordningen).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan IP, som är en fysisk person, och Quirin Privatbank AG, som är ett bolag bildat enligt tysk rätt (nedan kallat Quirin Privatbank eller bolaget). I målet har IP framställt yrkande dels om att Quirin Privatbank ska föreläggas att inte på nytt lämna ut hans personuppgifter i strid med gällande bestämmelser, dels om ersättning för den immateriella skada som han påstår sig ha lidit till följd av bolagets ursprungliga utlämnande av hans personuppgifter.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

3 Skälen 1, 10, 11, 75, 85 och 146 i dataskyddsförordningen har följande lydelse:

”(1) Skyddet för fysiska personer vid behandling av personuppgifter är en grundläggande rättighet. Artikel 8.1 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan) och artikel 16.1 [FEUF] föreskriver att var och en har rätt till skydd av de personuppgifter som rör honom eller henne.

…

(10) För att säkra en enhetlig och hög skyddsnivå för fysiska personer och för att undanröja hindren för flödena av personuppgifter inom [Europeiska] unionen bör nivån på skyddet av fysiska personers rättigheter och friheter vid behandling av personuppgifter vara likvärdig i alla medlemsstater. En konsekvent och enhetlig tillämpning av bestämmelserna om skydd av fysiska personers grundläggande rättigheter och friheter vid behandling av personuppgifter bör säkerställas i hela unionen. … Denna förordning ger dessutom medlemsstaterna handlingsutrymme att specificera sina bestämmelser, även för behandlingen av särskilda kategorier av personuppgifter (nedan kallade känsliga

uppgifter). Denna förordning utesluter inte att det i medlemsstaternas nationella rätt fastställs närmare omständigheter för specifika situationer där uppgifter behandlas, inbegripet mer exakta villkor för laglig behandling av personuppgifter.

(11) Ett effektivt skydd av personuppgifter över hela unionen förutsätter att de registrerades rättigheter förstärks och specificeras och att de personuppgiftsansvarigas och personuppgiftsbiträdenas skyldigheter vid behandling av personuppgifter klargörs, samt att det finns likvärdiga befogenheter för övervakning och att det säkerställs att reglerna för skyddet av personuppgifter efterlevs och att sanktionerna för överträdelser är likvärdiga i medlemsstaterna.

…

(75) Risken för fysiska personers rättigheter och friheter, av varierande sannolikhetsgrad och allvar, kan uppkomma till följd av personuppgiftsbehandling som skulle kunna medföra fysiska, materiella eller immateriella skador, i synnerhet om behandlingen kan leda till diskriminering, identitetsstöld eller bedrägeri, ekonomisk förlust, skadat anseende, förlust av konfidentialitet när det gäller personuppgifter som omfattas av tystnadsplikt, obehörigt hävande av pseudonymisering eller annan betydande ekonomisk eller social nackdel, om registrerade kan berövas sina rättigheter och friheter eller hindras att utöva kontroll över sina personuppgifter …

…

(85) En personuppgiftsincident som inte snabbt åtgärdas på lämpligt sätt kan för fysiska personer leda till fysisk, materiell eller immateriell skada, såsom förlust av kontrollen över de egna personuppgifterna eller till begränsning av deras rättigheter, diskriminering, identitetsstöld eller bedrägeri, ekonomisk förlust, obehörigt hävande av pseudonymisering, skadat anseende, förlust av konfidentialitet när det gäller personuppgifter som omfattas av tystnadsplikt, eller till annan ekonomisk eller social nackdel för den berörda fysiska personen. …

…

(146) Den personuppgiftsansvarige eller personuppgiftsbiträdet bör ersätta all skada som en person kan komma att lida till följd av behandling som strider mot denna förordning. Den personuppgiftsansvarige eller personuppgiftsbiträdet bör […] befrias från skadeståndsskyldighet om den kan visa att den inte på något sätt är ansvarig för skadan. Begreppet skada bör tolkas brett mot bakgrund av domstolens rättspraxis på ett sätt som fullt ut återspeglar denna förordnings mål. Detta påverkar inte skadeståndsanspråk till följd av överträdelser av andra bestämmelser i unionsrätten eller i medlemsstaternas nationella rätt. Behandling som strider mot denna förordning omfattar även behandling som strider mot delegerade akter och genomförandeakter som antagits i enlighet med denna förordning och medlemsstaternas nationella rätt med närmare specifikation av denna förordnings bestämmelser. Registrerade bör få full och effektiv ersättning för den skada de lidit. …”

4 I artikel 1 (”Syfte [Föremål och syften]”) i dataskyddsförordningen föreskrivs följande i punkt 2:

”Denna förordning skyddar fysiska personers grundläggande rättigheter och friheter, särskilt deras rätt till skydd av personuppgifter.”

5 I artikel 4 (”Definitioner”) i dataskyddsförordningen föreskrivs följande:

”I denna förordning avses med

1) *personuppgifter*: varje upplysning som avser en identifierad eller identifierbar fysisk person (nedan kallad en registrerad) …

2) *behandling*: en åtgärd eller kombination av åtgärder beträffande personuppgifter eller uppsättningar av personuppgifter, oberoende av om de utförs automatiserat eller ej, såsom … utlämning genom överföring, spridning eller tillhandahållande på annat sätt, justering eller sammanförande, begränsning, radering eller förstöring

…

7) *personuppgiftsansvarig*: en fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institution eller annat organ som ensamt eller tillsammans med andra bestämmer ändamålen och medlen för behandlingen av personuppgifter

…

10) *tredje part*: en fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institution eller organ som inte är den registrerade, den personuppgiftsansvarige, personuppgiftsbiträdet eller de personer som under den personuppgiftsansvariges eller personuppgiftsbiträdets direkta ansvar är behöriga att behandla personuppgifterna

…

12) *personuppgiftsincident*: en säkerhetsincident som leder till oavsiktlig eller olaglig förstöring, förlust eller ändring eller till obehörigt röjande av eller obehörig åtkomst till de personuppgifter som överförts, lagrats eller på annat sätt behandlats

…”

6 Kapitel II (”Principer”) i dataskyddsförordningen innehåller artiklarna 5–11.

7 I artikel 5 (”Principer för behandling av personuppgifter”) i dataskyddsförordningen föreskrivs följande:

”1. Vid behandling av personuppgifter ska följande gälla:

a) Uppgifterna ska behandlas på ett lagligt, korrekt och öppet sätt i förhållande till den registrerade (laglighet, korrekthet och öppenhet).

b) De ska samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål … (ändamålsbegränsning)

c) De ska vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas (uppgiftsminimering).

…

f) De ska behandlas på ett sätt som säkerställer lämplig säkerhet för personuppgifterna, inbegripet skydd mot obehörig eller otillåten behandling och mot förlust, förstöring eller skada genom olyckshändelse, med användning av lämpliga tekniska eller organisatoriska åtgärder (integritet och konfidentialitet).

2. Den personuppgiftsansvarige ska ansvara för och kunna visa att punkt 1 efterlevs (ansvarsskyldighet).”

8 I artikel 6 (”Laglig behandling av personuppgifter”) i dataskyddsförordningen föreskrivs följande i punkt 1:

”Behandling är endast laglig om och i den mån som åtminstone ett av följande villkor är uppfyllt:

a) Den registrerade har lämnat sitt samtycke till att dennes personuppgifter behandlas för ett eller flera specifika ändamål.

…”

9 Kapitel III (”Den registrerades rättigheter”) i dataskyddsförordningen innehåller artiklarna 12–23.

10 I avsnitt 3 (”Rättelse och radering”) i kapitel III återfinns artikel 17 (”Rätt till radering (’rätten att bli bortglömd’)”), där följande föreskrivs i punkt 1:

”Den registrerade ska ha rätt att hos den personuppgiftsansvarige utan onödigt dröjsmål få sina personuppgifter raderade och den personuppgiftsansvarige ska vara skyldig att utan onödigt dröjsmål radera personuppgifter om någon av följande grunder föreligger:

…

c) Den registrerade invänder mot behandlingen i enlighet med artikel 21.1 och det saknas berättigade skäl för behandlingen som väger tyngre, eller den registrerade invänder mot behandlingen i enlighet med artikel 21.2.

d) Personuppgifterna har behandlats på olagligt sätt.

…”

11 I artikel 18 (”Rätt till begränsning av behandling”) i dataskyddsförordningen, som också återfinns i nämnda avsnitt 3, föreskrivs följande i punkt 1:

”Den registrerade ska ha rätt att av den personuppgiftsansvarige kräva att behandlingen begränsas om något av följande alternativ är tillämpligt

…

b) Behandlingen är olaglig, och den registrerade motsätter sig att personuppgifterna raderas och begär i stället en begränsning av deras användning.

c) Den personuppgiftsansvarige behöver inte längre personuppgifterna för ändamålen med behandlingen men den registrerade behöver dem för att kunna fastställa, göra gällande eller försvara rättsliga anspråk.

…”

12 Kapitel VIII (”Rättsmedel, ansvar och sanktioner”) i dataskyddsförordningen innehåller artiklarna 77–84.

13 Artikel 77 i dataskyddsförordningen har rubriken ”Rätt att lämna in klagomål till en tillsynsmyndighet” och artikel 78 har rubriken ”Rätt till ett effektivt rättsmedel mot en tillsynsmyndighet”.

14 Artikel 79 har rubriken ”Rätt till ett effektivt rättsmedel mot en personuppgiftsansvarig eller ett personuppgiftsbiträde”), och där föreskrivs följande i punkt 1:

”Utan att det påverkar tillgängliga administrativa prövningsförfaranden eller prövningsförfaranden utanför domstol, inbegripet rätten att lämna in ett klagomål till en tillsynsmyndighet i enlighet med artikel 77, ska varje registrerad som anser att hans eller hennes rättigheter enligt denna förordning har åsidosatts som en följd av att hans eller hennes personuppgifter har behandlats på ett sätt som inte är förenligt med denna förordning ha rätt till ett effektivt rättsmedel.”

15 I artikel 82 (”Ansvar och rätt till ersättning”) i dataskyddsförordningen föreskrivs följande:

”1. Varje person som har lidit materiell eller immateriell skada till följd av en överträdelse av denna förordning ska ha rätt till ersättning från den personuppgiftsansvarige eller personuppgiftsbiträdet för den uppkomna skadan.”

…

3. Den personuppgiftsansvarige eller personuppgiftsbiträdet ska undgå ansvar enligt punkt 2 om den visar att den inte på något sätt är ansvarig för den händelse som orsakade skadan.

…”

16 I artikel 83 (”Allmänna villkor för påförande av administrativa sanktionsavgifter”) i dataskyddsförordningen föreskrivs följande i punkt 2:

”… Vid beslut om huruvida administrativa sanktionsavgifter ska påföras och om beloppet för de administrativa sanktionsavgifterna i varje enskilt fall ska vederbörlig hänsyn tas till följande:

a) Överträdelsens karaktär, svårighetsgrad och varaktighet med beaktande av den aktuella uppgiftsbehandlingens karaktär, omfattning eller syfte samt antalet berörda registrerade och den skada som de har lidit.

b) Om överträdelsen skett med uppsåt eller genom oaktsamhet.

c) De åtgärder som den personuppgiftsansvarige eller personuppgiftsbiträdet har vidtagit för att lindra den skada som de registrerade har lidit.

…

k) Eventuell annan försvårande eller förmildrande faktor som är tillämplig på omständigheterna i fallet, såsom ekonomisk vinst som görs eller förlust som undviks, direkt eller indirekt, genom överträdelsen.”

17 I artikel 84 (”Sanktioner”) i dataskyddsförordningen föreskrivs följande i punkt 1:

”Medlemsstaterna ska fastställa regler om andra sanktioner för överträdelser av denna förordning, särskilt för överträdelser som inte är föremål för administrativa sanktionsavgifter enligt artikel 83, och vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de genomförs. Dessa sanktioner ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.”

Tysk rätt

18 Artikel 2.1 i Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland (Förbundsrepubliken Tysklands grundlag) (nedan kallad GG) av den 23 maj 1949 (BGBl. 1949 I, s. 1), i den lydelse som är tillämplig i det nationella målet, föreskrivs följande:

”Var och en har rätt till fri personlig utveckling, förutsatt att den inte kränker andra personers rättigheter, den konstitutionella ordningen eller allmänt rådande moraluppfattning.”

19 I 253 § (”Ideell skada”) i Bürgerliches Gesetzbuch (civillagen) (nedan kallad BGB), i den lydelse som är tillämplig i det nationella målet, föreskrivs följande:

”1) Det är endast möjligt att kräva ekonomisk ersättning för ideell skada i de fall som anges i lag.

2) Om skadestånd ska utbetalas för personskada, hälsoskada, eller en kränkning av frihet eller sexuellt självbestämmande kan även skälig ekonomisk ersättning för ideell skada begäras.”

20 I 823 § (”Skyldighet att ersätta skada”) BGB föreskrivs följande:

”1) Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet olovligen skadar annans liv, kropp, hälsa, frihet, egendom eller annan rättighet är skyldig att ersätta den uppkomna skadan.

2) Sådan skyldighet gäller för den som gör sig skyldig till överträdelse av en lag till skydd för andra personer. Om det av lagens innehåll framgår att en lagöverträdelse kan ske utan vållande, inträder ersättningsskyldighet enbart vid vållade.”

21 I 1004 § (”Rätt att begära föreläggande om upphörande och förbud”) BGB föreskrivs följande i punkt 1:

”Vid andra ingrepp i äganderätten än avhändande eller undanhållande av egendom, får ägaren till egendomen kräva att den som orsakar ingreppet ska upphöra med sitt agerande. Om ytterligare äganderättsingrepp är att befara får ägaren begära ett förbudsföreläggande i domstol.”

22 Av begäran om förhandsavgörande framgår att utgångspunkten i det nationella målet är att 1004 § BGB är analogt tillämplig vid ingrepp i absoluta rättigheter eller överträdelser av en lag till skydd för andra personer, i den mening som avses i punkt 1 respektive punkt 2 i 823 § BGB.

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

23 IP deltog, via en onlineportal för rekrytering, i ett rekryteringsförfarande vid Quirin Privatbank. Under förfarandet råkade en person som var anställd vid Quirin Privatbank skicka ett meddelande via portalens meddelandetjänst till en utomstående person som inte deltog i rekryteringsförfarandet, trots att detta meddelande enbart var avsett för IP. Av meddelandet framgick att Quirin Privatbank ansåg att IP:s löneanspråk var för höga och att bolaget istället erbjöd honom en annan ersättning (nedan kallat det aktuella meddelandet). Den utomstående person till vilken det aktuella meddelandet skickats var bekant med IP på grund av att de tidigare hade arbetat tillsammans och vidarebefordrade därför meddelandet till honom och frågade honom om han var på jakt efter ett jobb.

24 IP väckte talan vid Landgericht Darmstadt (Regionala domstolen i Darmstadt, Tyskland) (nedan kallad Landgericht) och yrkade att domstolen skulle förelägga Quirin Privatbank att i framtiden avstå från behandling av personuppgifter rörande honom med anknytning till hans deltagande i nämnda rekryteringsförfarande som innebar att hans personuppgifter på nytt lämnades ut på det sätt som skett genom det aktuella meddelandet. Han yrkade även att den skulle förplikta bolaget att betala skadestånd till honom för den immateriella skada han lidit till följd av att meddelandet skickats. Till utveckling av sin talan anförde IP i huvudsak att den skada han lidit bestod i oron över att åtminstone en annan person, som dessutom känner IP och arbetar i samma bransch, hade försatts i en situation där han haft möjlighet att sprida de aktuella konfidentiella uppgifterna vidare till tidigare eller potentiella arbetsgivare. Detta kunde även gett denna person en fördel i förhållande till IP i en eventuell konkurrenssituation vid en framtida rekrytering. Vidare uppfattade IP misslyckandet i löneförhandlingarna som en förödmjukelse som han inte ville att utomstående personer skulle få reda på.

25 Genom dom av den 26 maj 2020 biföll Landgericht IP:s talan på så sätt att den förpliktade Quirin Privatbank att i framtiden avstå från handlande av i målet påtalat slag och att betala skadestånd till IP till ett belopp av 1 000 euro jämte ränta. Quirin Privatbank överklagade denna dom till Oberlandesgericht Frankfurt (Regionala överdomstolen i Frankfurt, Tyskland) (nedan kallad Oberlandesgericht).

26 Genom dom av den 2 mars 2022 ändrade den delvis den överklagade domen. Oberlandesgericht fann att IP enligt artikel 17.1 i dataskyddsförordningen hade rätt att kräva att Quirin Privatbank i framtiden skulle avstå från att behandla hans personuppgifter på sätt som skett i det aktuella meddelandet då det fanns risk för att bolaget skulle komma att upprepa det påtalade handlandet. Däremot ogillade nämnda domstol IP:s yrkande om skadestånd enligt artikel 82 i förordningen. I domskälen anförde den att det visserligen hade skett en överträdelse av regleringen om skydd av personuppgifter i och med att IP:s personuppgifter hade vidarebefordrats till en tredje part, men att IP inte hade visat att han lidit konkret skada. Även om han kan ha känt sig förödmjukad på grund av det inträffade kunde detta, enligt nämnda domstol, inte anses utgöra immateriell skada.

27 Både IP och Quirin Privatbank överklagade Oberlandesgerichts dom till Bundesgerichtshof (Federala högsta domstolen, Tyskland), som är hänskjutande domstol i förevarande mål. I målet vid den hänskjutande domstolen har IP vidhållit sina ursprungliga yrkanden, medan Quirin Privatbank har yrkat att de ska ogillas i sin helhet.

28 Den hänskjutande domstolen anser att det av IP påtalade handlandet omfattas av dataskyddsförordningens tillämpningsområde. Den har angett att det påtalade handlandet utgör ”behandling” av ”den registrerades” personuppgifter och att Quirin Privatbank har ställning som

personuppgiftsansvarig, i den mening som avses i artikel 4.1, 4.2 och 4.7 i förordningen. Enligt den hänskjutande domstolen är det i målet utrett att nämnda handlande, som har bestått i att IP:s personuppgifter har vidarebefordrats till en ”tredje part”, i den mening som avses i artikel 4.10 i dataskyddsförordningen, utgör en överträdelse av bestämmelserna i förordningen och att den aktuella personuppgiftsbehandlingen är olaglig enligt artikel 6.1 i förordningen, bland annat på grund av att IP inte hade samtyckt till behandlingen.

29 Det första som den hänskjutande domstolen vill få klarhet i är huruvida dataskyddsförordningen innebär att en registrerad vars personuppgifter har behandlats på ett olagligt sätt har rätt att kräva att den personuppgiftsansvarige avstår från att på nytt behandla personuppgifterna på sådant sätt, även i fall där den registrerade inte begär att uppgifterna ska raderas. Mot bakgrund av nationell rättspraxis och vad som uttalats i doktrinen i denna fråga vill den hänskjutande domstolen närmare bestämt få klarhet i huruvida en sådan rätt, som enligt denna domstol utövas i rent förebyggande syfte, skulle kunna följa av artikel 17 (rätt att få sina personuppgifter raderade), av artikel 18 i förordningen (rätt att få behandlingen av sina personuppgifter begränsad), av artikel 79 (rätt till ett effektivt rättsmedel inför en domstol mot den personuppgiftsansvarige eller eventuellt personuppgiftsbiträde) eller av någon annan bestämmelse i dataskyddsförordningen.

30 Om dessa två delfrågor besvaras jakande vill den hänskjutande domstolen, för det andra, få klarhet i huruvida en sådan rätt för den registrerade att kräva att den personuppgiftsansvarige ska avstå från att på nytt begå en överträdelse av dataskyddsförordningen endast föreligger om det föreligger en risk för en upprepad överträdelse och huruvida denna risk, i förekommande fall, ska presumeras föreligga med hänsyn till den ursprungliga överträdelsen. Denna fråga uppkommer mot bakgrund av den hänskjutande domstolens egen praxis, som bygger på artikel 2 GG och 823 § jämförd med 1004 § BGB.

31 Om nämnda delfrågor däremot besvaras nekande, vill den hänskjutande domstolen, för det tredje, få klarhet i huruvida artikel 79 (rätt till ett effektivt rättsmedel inför en domstol mot den personuppgiftsansvarige) jämförd med artikel 84 (sanktioner vid överträdelse av förordningen) i dataskyddsförordningen ska tolkas på så sätt att en domstol i en medlemsstat har rätt att rikta ett förbudsföreläggande med nyss nämnd innebörd mot den personuppgiftsansvarige med stöd av bestämmelser i nationell rätt, utan att detta påverkar den registrerades rättigheter enligt artiklarna 17, 18 och 82 i förordningen.

32 För det fjärde vill den hänskjutande domstolen få klarhet i vilka villkor som gäller för rätten till ersättning för skada enligt artikel 82.1 jämförd med skälen 75 och 85 i dataskyddsförordningen. Den hänskjutande domstolen vill särskilt få klarhet i vilka omständigheter som gör det möjligt att kvalificera en ”immateriell skada”, i den mening som avses i artikel 82.1, för det fall den registrerade endast åberopar negativa känslor, vilka enligt den hänskjutande domstolen utgör allmänna levnadsrisker.

33 För det femte vill den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida den personuppgiftsansvariges grad av vållande ska beaktas vid bedömningen av storleken på ersättningen för immateriell skada enligt artikel 82.1 i dataskyddsförordningen. Den hänskjutande domstolen har närmare angett att en av de faktorer som enligt tysk rätt ska beaktas vid bedömningen av storleken på ekonomisk ersättning för immateriell skada är skadevållarens grad av vållande, eftersom denna ersättning fyller både en kompensatorisk och en gottgörande funktion, i enlighet med rättspraxis avseende artikel 253 BGB.

34 För det sjätte vill den hänskjutande domstolen, för det fall någon av de två delarna av den första frågan eller den tredje frågan besvaras jakande, få klarhet i huruvida rätten för en registrerad att kräva att den personuppgiftsansvarige inte ska begå en ny överträdelse av dataskyddsförordningen är en omständighet som kan beaktas i begränsande riktning vid bedömningen av storleken på den ersättning som ska lämnas för immateriell skada enligt artikel 82.1 i förordningen eller att denna omständighet kan utgöra en alternativ ersättningsform till ekonomisk ersättning, i likhet med vad som gäller enligt tysk rätt.

35 Det är mot nu angiven bakgrund som Bundesgerichtshof (Federala högsta domstolen) har beslutat att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfrågor till EU-domstolen:

”1. a) Ska artikel 17 i dataskyddsförordningen tolkas på så sätt att en registrerad vars personuppgifter otillåtet har lämnats ut av den personuppgiftsansvarige genom överföring har rätt att kräva att den personuppgiftsansvarige ska föreläggas att upphöra med fortsatt otillåten överföring av dessa uppgifter, om den registrerade inte begär att den personuppgiftsansvarige ska radera uppgifterna?

b) Kan en sådan rätt till förbudsföreläggande (även) följa av artikel 18 i dataskyddsförordningen eller av någon annan bestämmelse i förordningen?

2. Om fråga 1 a och/eller 1 b besvaras jakande:

a) Är det en förutsättning för att en registrerad ska ha rätt enligt EU-rätten att kräva att ett förbudsföreläggande ska utfärdas mot en personuppgiftsansvarig som kränkt den registrerades rättigheter enligt dataskyddsförordningen att det kan befaras att den personuppgiftsansvarige kommer att begå ytterligare kränkningar i framtiden (risk för ytterligare överträdelser)?

b) Kan det presumeras föreligga en risk för ytterligare överträdelser på grund av att en personuppgiftsansvarige redan har begått en överträdelse av dataskyddsförordningen?

3. För det fall fråga 1 a och 1 b besvaras nekande:

Ska artikel 84 jämförd med artikel 79 i dataskyddsförordningen tolkas på så sätt att den ger en nationell domstol möjlighet att med stöd av bestämmelser i nationell rätt besluta att en registrerad, vars personuppgifter har lämnats ut på ett otillåtet sätt genom att den personuppgiftsansvarige har vidarebefordrat dem till en tredje part, utöver ersättning för materiell eller immateriell skada enligt artikel 82 i förordningen och de rättigheter som följer av artiklarna 17 och 18 i förordningen även har rätt att få ett föreläggande utverkat gentemot den personuppgiftsansvarige varigenom denne förbjuds att i framtiden på nytt vidarebefordra den registrerades personuppgifter?

4. Ska artikel 82.1 i dataskyddsförordningen tolkas på så sätt att det räcker med att den registrerade upplever negativa känslor, såsom förargelse, förtret, missnöje, oro och rädsla, vilka i sig är en del av de allmänna levnadsriskerna och många gånger av det dagliga livet, för att det ska anses föreligga en immateriell skada, i den mening som avses i nämnda bestämmelse? Eller krävs det att den registrerade har drabbats av en nackdel som går utöver upplevelsen av sådana känslor för att det ska anses föreligga en skada?

5. Ska artikel 82.1 i dataskyddsförordningen tolkas på så sätt att den personuppgiftsansvariges – eller personuppgiftsbiträdets eller dennes anställdas – grad av vållande är en omständighet som kan beaktas vid uppskattningen av den immateriella skada som ska ersättas?

6. Om fråga 1 a, 1 b eller 3 besvaras jakande:

   Ska artikel 82.1 i dataskyddsförordningen tolkas på så sätt att det förhållandet att den registrerade utöver rätten till ersättning även har rätt att få ett föreläggande utverkat gentemot den personuppgiftsansvarige, som syftar till att denne inte ska begå ytterligare överträdelser av förordningen, är en omständighet som kan beaktas i begränsande riktning vid bedömningen av storleken på den ersättning som ska lämnas för immateriell skada?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Den första, andra och tredje frågan

36 Den hänskjutande domstolen har ställt den första, den andra och den tredje frågan, vilka ska prövas tillsammans, för att få klarhet i huruvida bestämmelserna i dataskyddsförordningen ska tolkas på så sätt att de föreskriver en rätt för en registrerad vars personuppgifter varit föremål för en olaglig behandling, men som inte begärt att hans eller hennes uppgifter ska raderas, att vända sig till domstol för att i förebyggande syfte få ett föreläggande utverkat gentemot den personuppgiftsansvarige varigenom denne förbjuds att i framtiden på nytt behandla den registrerades personuppgifter på ett olagligt sätt. Om denna fråga besvaras nekande vill den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida förordningens bestämmelser hindrar medlemsstaterna från att i sina respektive rättsordningar föreskriva att en registrerad som befinner sig i nämnda situation ska ha tillgång till ett rättsmedel av detta slag.

37 EU-domstolen gör i denna del följande bedömning. Av rättspraxis framgår att vid tolkningen av en unionsbestämmelse ska inte bara lydelsen beaktas, utan också sammanhanget och de mål som eftersträvas med de föreskrifter som bestämmelsen ingår i (dom av den 4 oktober 2024, Lindenapotheke, C-21/23, EU:C:2024:846, punkt 52 och där angiven rättspraxis).

38 Det ska i detta avseende först påpekas att dataskyddsförordningen bygger på att alla fysiska personer tillerkänns en rätt till skydd vid behandling av personuppgifter som rör dem. Skyddet av personuppgifter utgör en grundläggande rättighet som fastslås i artikel 8.1 i stadgan, till vilken det hänvisas i skäl 1 i dataskyddsförordningen. Målet att säkerställa effektiviteten av denna grundläggande rättighet, genom att säkerställa en hög och likvärdig skyddsnivå i samtliga medlemsstater, ligger till grund för tillämpningen av förordningen, såsom framgår av artikel 1 och skäl 10 i förordningen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 5 oktober 2023, Ministerstvo zdravotnictví (Mobilapplikation Covid-19), C-659/22, EU:C:2023:745, punkt 28; dom av den 4 oktober 2024, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs, C-507/23, EU:C:2024:854, punkt 28, och dom av den 3 april 2025, Ministerstvo zdravotnictví (Uppgifter om en juridisk persons företrädare), C-710/23, EU:C:2025:231, punkt 29).

39 Enligt EU-domstolens fasta praxis måste all behandling av personuppgifter följa de i dataskyddsförordningen angivna grundläggande principerna för sådan behandling (kapitel II) och respektera de rättigheter som tillkommer ”en registrerad”, i den mening som avses i artikel 4.1 (kapitel III). I synnerhet gäller att all personuppgiftsbehandling ska stå i överensstämmelse med de i artikel 5 angivna principerna för sådan behandling och uppfylla de i artikel 6 angivna villkoren för laglig behandling (se, för ett liknande resonemang, dom av den 19 december 2024, K GmbH (Behandling av anställdas personuppgifter), C-65/23, EU:C:2024:1051, punkt 46, och dom av den 3 april 2025, Ministerstvo zdravotnictví (Uppgifter om en juridisk persons företrädare), C-710/23, EU:C:2025:231, punkt 33).

40 EU-domstolen konstaterar, i likhet med vad generaladvokaten har påpekat i punkterna 32, 34 och 38 i sitt förslag till avgörande, att artikel 8 i stadgan inte endast fastslår rätten till skydd av personuppgifter (punkt 1), utan även uppställer ett krav på att sådana uppgifter ska behandlas med iakttagande av vissa villkor, vilket är en förutsättning för att en personuppgiftsbehandling ska vara laglig. På samma sätt gäller att de skyldigheter för personuppgiftsansvariga som anges i kapitel II i dataskyddsförordningen motsvaras av i förordningen angivna särskilda rättigheter för registrerade. Registrerade har således en rätt som innebär att behandlingen av deras personuppgifter ska vara laglig, vilken motsvaras av den allmänna skyldighet som åligger personuppgiftsansvariga att inte behandla personuppgifter på ett sätt som strider mot förordningens krav.

41 Därefter vill EU-domstolen erinra om vad den vid upprepade tillfällen slagit fast, nämligen att EU-rätten, inbegripet bestämmelserna i stadgan, inte innebär att medlemsstaterna är skyldiga att införa andra rättsmedel än dem som föreskrivs i nationell rätt, såvida det inte framgår av systematiken i den berörda nationella rättsordningen att det inte finns någon möjlighet för enskilda att vända sig till domstol för att få sina rättigheter enligt EU-rätten tillgodosedda, om så bara på indirekt väg (dom av den 8 maj 2025, Barało, C-530/23, EU:C:2025:322, punkt 99 och där angiven rättspraxis).

42 Vad gäller det nu aktuella fallet ska inledningsvis påpekas att det inte rör möjligheten för en nationell domstol att besluta om interimistiska åtgärder, utan frågan huruvida en registrerad eventuellt ska ha möjlighet att vända sig till domstol för att i förebyggande syfte få ett föreläggande utverkat gentemot den personuppgiftsansvarige varigenom denne förbjuds att begå ytterligare överträdelser av den registrerades rättigheter enligt EU-rätten.

43 I det avseendet kan det konstateras att dataskyddsförordningen inte innehåller några bestämmelser av vilka det uttryckligen eller underförstått framgår att en registrerad, såsom den hänskjutande domstolen tänker sig, har en rätt att vända sig till domstol för att i förebyggande syfte få ett föreläggande utverkat gentemot den personuppgiftsansvarige varigenom denne förbjuds att i framtiden begå en överträdelse av bestämmelserna i förordningen, särskilt i form av att på nytt behandla den registrerades personuppgifter på ett olagligt sätt. I synnerhet kan en sådan rätt inte härledas ur vare sig artikel 17 eller artikel 18 i dataskyddsförordningen, såsom generaladvokaten har påpekat i punkterna 54–69 i sitt förslag till avgörande.

44 Kapitel VIII i dataskyddsförordningen innehåller bland annat bestämmelser om de rättsmedel som gör det möjligt att skydda de registrerades rättigheter när personuppgifter som rör dem har behandlats på ett sätt som påstås strida mot bestämmelserna i förordningen. Bestämmelserna i kapitel VIII innebär i synnerhet att en registrerad har möjlighet att direkt göra gällande skyddet av sina rättigheter med stöd av artiklarna 77–79 i förordningen, i vilka det föreskrivs olika rättsmedel som den registrerade kan använda parallellt och oberoende av varandra (se, för ett liknande resonemang, dom av den 4 oktober 2024, Lindenapotheke, C-21/23, EU:C:2024:846, punkt 47 och där angiven rättspraxis, och dom av den 30 april 2025, Inspektorat kam Visshia sadeben savet, C-313/23, C-316/23 och C-332/23, EU:C:2025:303, punkt 128 och där angiven rättspraxis).

45 Det framgår av ordalydelsen av bestämmelserna i nämnda kapitel att ingen av dem ålägger medlemsstaterna att införa ett rättsmedel av ovan i punkt 42 beskrivet slag, det vill säga en möjlighet att vända sig till domstol för att i förebyggande syfte få ett föreläggande utverkat gentemot den personuppgiftsansvarige. Det kan särskilt konstateras att det av artikel 79.1 i dataskyddsförordningen endast framgår att alla registrerade ska ha rätt till en effektiv

domstolsprövning om de anser att deras rättigheter enligt förordningen har åsidosatts till följd av att deras personuppgifter har behandlats i strid med förordningen och att denna rätt inte påverkar andra möjligheter för de registrerade att få till stånd en administrativ eller utomrättslig prövning. Bestämmelsens ordalydelse innebär inte någon skyldighet för medlemsstaterna att tillhandahålla ett särskilt rättsmedel som gör det möjligt för en registrerad att vända sig till domstol för att i förebyggande syfte få ett föreläggande utverkat gentemot den personuppgiftsansvarige av det slag som den hänskjutande domstolen tänker sig.

46 Här måste dock hänsyn tas till hur bestämmelserna i kapitel VIII i dataskyddsförordningen är formulerade och särskilt till den omständigheten att det i artikel 79.1 i förordningen slås fast att alla registrerade ska ha rätt till en effektiv domstolsprövning om de anser att deras rättigheter enligt förordningen har åsidosatts till följd av att deras personuppgifter har behandlats i strid med förordningen och att denna rätt ”[inte] påverkar” andra möjligheter för de registrerade att få till stånd en administrativ eller utomrättslig prövning. Mot denna bakgrund finner EU-domstolen att medlemsstaterna inte är förhindrade att tillhandahålla ett rättsmedel som innebär att en registrerad har möjlighet att vända sig till domstol för att i förebyggande syfte få ett föreläggande utverkat gentemot den personuppgiftsansvarige varigenom denne förbjuds att begå ytterligare överträdelser av den registrerades rättigheter enligt förordningen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 4 oktober 2024, Lindenapotheke, C-21/23, EU:C:2024:846, punkt 53).

47 Det ska i detta avseende understrykas att även om dataskyddsförordningen syftar till att säkerställa en i princip fullständig harmonisering av nationell lagstiftning om skydd av personuppgifter, så kvarstår det faktum att förordningen innehåller flera bestämmelser som uttryckligen öppnar en möjlighet för medlemsstaterna att införa nationella tilläggsregler, som är strängare eller avvikande i förhållande till förordningen, och som ger dem ett handlingsutrymme för hur dessa bestämmelser i förordningen ska genomföras (så kallade öppningsklausuler) (dom av den 4 oktober 2024, Lindenapotheke, C-21/23, EU:C:2024:846, punkt 57 och där angiven rättspraxis).

48 Bestämmelserna i kapitel VIII i dataskyddsförordningen innehåller visserligen inte specifikt någon sådan öppningsklausul som uttryckligen tillåter medlemsstaterna att föreskriva att en registrerad som vill förhindra att den personuppgiftsansvarige överträder de materiella bestämmelserna i förordningen ska ha möjlighet vända sig till domstol för att få ett föreläggande med denna innebörd utverkat gentemot denne. Unionslagstiftarens avsikt har dock inte har varit att genomföra en uttömmande harmonisering av de rättsmedel som står till buds vid överträdelser av bestämmelserna i dataskyddsförordningen. I synnerhet har avsikten inte varit att utesluta att de registrerade ges en möjlighet av nyss nämnt slag (se, för ett liknande resonemang, dom av den 4 oktober 2024, Lindenapotheke, C-21/23, EU:C:2024:846, punkterna 59 och 60).

49 Den nu angivna tolkningen vinner stöd av de mål som eftersträvas med dataskyddsförordningen. Såsom framgår av skäl 10 i förordningen syftar denna nämligen till att säkerställa en enhetlig och hög skyddsnivå för fysiska personer med avseende på behandling av deras personuppgifter. Av skäl 11 i förordningen framgår dessutom att ett effektivt skydd av personuppgifter förutsätter att de registrerades rättigheter förstärks och att personuppgiftsansvarigas och personuppgiftsbiträdens skyldigheter vid behandling av personuppgifter skärps (se, för ett liknande resonemang, dom av den 4 oktober 2024, Lindenapotheke, C-21/23, EU:C:2024:846, punkt 61).

50 Ett rättsmedel i form av en möjlighet för den registrerade att vända sig till domstol för att få ett föreläggande utverkat gentemot den personuppgiftsansvarige, som syftar till att denne i framtiden inte ska överträda de materiella bestämmelserna i dataskyddsförordningen, står inte i strid med förordningens syften. Tvärtom kan en sådan möjlighet bidra till ett ökat genomslag för dessa bestämmelser och därmed till att förbättra den i förordningen eftersträvade höga skyddsnivån för registrerade vid behandling av deras personuppgifter. Bestämmelserna i kapitel VIII i dataskyddsförordningen utgör således inte hinder för en nationell lagstiftning som ger de registrerade tillgång till ett förebyggande rättsmedel av nyss angivet slag (se, för ett liknande resonemang, dom av den 4 oktober 2024, Lindenapotheke, C-21/23, EU:C:2024:846, punkterna 62 och 73).

51 Av detta följer att dataskyddsförordningen inte utgör hinder för att en registrerad har rätt att med stöd av bestämmelser i nationell rätt i en medlemsstat vända sig till nationell domstol för att få ett föreläggande utverkat gentemot den personuppgiftsansvarige, som syftar till att förhindra att denne i framtiden eventuellt begår en överträdelse av de materiella bestämmelserna i dataskyddsförordningen och särskilt att denne på nytt kan komma att behandla den registrerades personuppgifter på ett olagligt sätt.

52 Mot bakgrund av det ovan anförda ska den första, den andra och den tredje frågan besvaras enligt följande. Bestämmelserna i dataskyddsförordningen ska tolkas på så sätt att de inte föreskriver en rätt för en registrerad vars personuppgifter varit föremål för en olaglig behandling, men som inte begärt att hans eller hennes uppgifter ska raderas, att vända sig till domstol för att i förebyggande syfte få ett föreläggande utverkat gentemot den personuppgiftsansvarige varigenom denne förbjuds att i framtiden på nytt behandla den registrerades personuppgifter på ett olagligt sätt. Dessa bestämmelser hindrar dock inte medlemsstaterna från att i sina respektive rättsordningar föreskriva att en registrerad som befinner sig i sådan situation ska ha tillgång till ett rättsmedel av detta slag.

Den fjärde frågan

53 Den hänskjutande domstolen har ställt den fjärde frågan för att få klarhet i huruvida artikel 82.1 i dataskyddsförordningen ska tolkas på så sätt att det i bestämmelsen använda begreppet ”immateriell skada” omfattar negativa känslor, såsom fruktan eller missnöje, som den registrerade upplever till följd av att den personuppgiftsansvarige på ett otillåtet sätt har vidarebefordrat hans eller hennes personuppgifter till en tredje part och som framkallas av att den registrerade förlorat kontrollen över sina personuppgifter och att uppgifterna kan komma att missbrukas eller av att den registrerades anseende har skadats.

54 EU-domstolen gör i denna del följande bedömning. Av artikel 82.1 i dataskyddsförordningen framgår att varje person som har lidit materiell eller immateriell skada till följd av en överträdelse av förordningen ska ha rätt till ersättning från den personuppgiftsansvarige eller personuppgiftsbiträdet för den uppkomna skadan.

55 Artikel 82.1 i dataskyddsförordningen innehåller inte någon hänvisning till medlemsstaternas nationella rätt. Enligt fast rättspraxis innebär detta att det i bestämmelsen använda begreppet ”immateriell skada” ska ges en självständig och enhetlig definition som är specifik för EU-rätten (se, för ett liknande resonemang, dom av den 25 januari 2024, MediaMarktSaturn, C-687/21, EU:C:2024:72, punkt 64, och dom av den 4 oktober 2024, Agentsia po vpisvaniyata, C-200/23, EU:C:2024:827, punkt 139 och där angiven rättspraxis).

56 EU-domstolen har därvid slagit fast, bland annat mot bakgrund av skälen 75, 85 och 146 i dataskyddsförordningen, att enbart den omständigheten att bestämmelserna i förordningen har överträtts inte i sig är tillräcklig för att ge rätt till ersättning enligt artikel 82.1 i förordningen. För att sådan rätt ska föreligga är det nödvändigt och tillräckligt att den registrerade har ”lidit” materiell eller immateriell ”skada”, att det har skett en överträdelse av bestämmelserna i förordningen och att det finns ett orsakssamband mellan den aktuella skadan och överträdelsen av förordningen. Det är således fråga om tre kumulativa villkor. Det nu sagda innebär att en registrerad som begär ersättning för immateriell skada med stöd av artikel 82.1 i förordningen är skyldig att visa inte bara att det har skett en överträdelse av bestämmelserna i förordningen, utan även att överträdelsen faktiskt har orsakat honom eller henne sådan skada (se, för ett liknande resonemang, dom av den 4 maj 2023, Österreichische Post (Ideell skada på grund av behandling av personuppgifter), C-300/21, EU:C:2023:370, punkterna 32, 33, 37 och 42; dom av den 4 oktober 2024, Agentsia po vpisvaniyata, C-200/23, EU:C:2024:827, punkterna 140–142, och dom av den 4 oktober 2024, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs, C-507/23, EU:C:2024:854, punkterna 24 och 25).

57 I förevarande fall har den hänskjutande domstolen angett att IP till stöd för påståendet att han lidit immateriell skada till följd av den aktuella överträdelsen av dataskyddsförordningen i huvudsak har åberopat ”fruktan över att hans personuppgifter har vidarebefordrats till tredje parter som arbetar inom samma bransch och den omständigheten att en person har fått kännedom om förtroliga uppgifter om honom [samt] den förödmjukelse som han känt på grund av att löneförhandlingarna [med Quirin Privatbank] misslyckades och att utomstående personer fått kännedom om detta”. Den hänskjutande domstolen vill få klarhet i om den omständigheten att den registrerade upplever ”negativa känslor, såsom förargelse, förtret, missnöje, oro och rädsla”, vilka den betecknar som ”allmänna levnadsrisker”, räcker för att det ska anses föreligga en ”immateriell skada”, i den mening som avses i artikel 82 i förordningen, eller om det krävs att den registrerade har lidit skada som går utöver upplevelsen av sådana känslor.

58 I detta avseende ska först påpekas att det framgår av rättspraxis att artikel 82.1 i dataskyddsförordningen utgör hinder för en nationell regel eller praxis som innebär att en förutsättning för ersättning för ”immateriell skada” i bestämmelsens mening är att den skada som den registrerade har lidit är av en viss allvarlighetsgrad. Denna bestämmelse kräver inte att den immateriella skada som den registrerade påstår sig ha lidit måste uppnå en viss ”miniminivå” för att skadan ska kunna ersättas (se, för ett liknande resonemang, dom av den 4 maj 2023, Österreichische Post (Ideell skada på grund av behandling av personuppgifter), C-300/21, EU:C:2023:370, punkt 51, och dom av den 4 oktober 2024, Agentsia po vpisvaniyata, C-200/23, EU:C:2024:827, punkterna 147 och 149).

59 Därefter konstaterar EU-domstolen, i likhet med vad Europeiska kommissionen har påpekat i sitt skriftliga yttrande, att omständigheter av det slag som åberopats av IP i det nationella målet, som avser ”skadat anseende” till följd av en personuppgiftsincident eller ”förlust av kontrollen” över de egna personuppgifterna, uttryckligen anges bland de i skälen 75 och 85 i dataskyddsförordningen uppräknade exemplen på typer av skada som kan uppkomma.

60 Domstolen har i sin praxis här särskilt hänvisat till den i skäl 85 första meningen intagna exemplifierande förteckningen över de typer av ”skada” som en registrerad kan komma att drabbas av och framhållit att det därav framgår att unionslagstiftaren har avsett att redan den omständigheten att den registrerade ”[förlorar] kontrollen” över sina personuppgifter till följd av en överträdelse av förordningen ska omfattas av begreppet ”skada”, även om det inte har förekommit något konkret missbruk av de aktuella uppgifterna. En sådan förlust av kontrollen

kan vara tillräcklig för att orsaka en ”immateriell skada”, i den mening som avses i artikel 82.1 i dataskyddsförordningen, under förutsättning att den registrerade kan visa att han eller hon faktiskt har lidit sådan skada, om än obetydlig. Begreppet ”immateriell skada” kräver dock inte att förekomsten av ytterligare konkreta negativa konsekvenser kan påvisas (se, för ett liknande resonemang, dom av den 4 oktober 2024, Agentsia po vpisvaniyata, C-200/23, EU:C:2024:827, punkterna 145, 150 och 156 och där angiven rättspraxis).

61 Därutöver vill EU-domstolen erinra om att den redan har slagit fast att den fruktan som en registrerad känner för att hans eller hennes personuppgifter kan komma att missbrukas av tredje part till följd av en överträdelse av dataskyddsförordningen i sig kan anses utgöra en ”immateriell skada”, i den mening som avses i artikel 82.1 i förordningen, under förutsättning att denna fruktan, med dess negativa konsekvenser, är vederbörligen styrkt, vilket är en fråga som det ankommer på handläggande nationell domstol i det enskilda målet att pröva (se, för ett liknande resonemang, dom av den 20 juni 2024, PS (Felaktig adress), C-590/22, EU:C:2024:536, punkterna 32, 35 och 36, och dom av den 4 oktober 2024, Agentsia po vpisvaniyata, C-200/23, EU:C:2024:827, punkterna 143, 144 och 155 och där angiven rättspraxis).

62 Av det som nu anförts kan följande slutsatser dras. Känslor av det slag som den hänskjutande domstolen har nämnt, i synnerhet fruktan eller missnöje, kan visserligen också anses vara en del av de allmänna levnadsrisker som uppkommer i det dagliga livet, såsom denna domstol själv har påpekat. Detta hindrar dock inte att sådana negativa känslor kan utgöra en ”immateriell skada”, i den mening som avses i artikel 82.1 i dataskyddsförordningen, under förutsättning att den registrerade, i enlighet med det ovan i punkt 56 angivna kravet på orsakssamband, kan visa att han eller hon upplever sådana känslor, med därtill hörande negativa konsekvenser, just på grund av den aktuella överträdelsen av förordningen, som kan bestå i att den registrerades personuppgifter på ett otillåtet sätt har vidarebefordrats till en tredje part, vilket därmed medfört en risk för missbruk av dessa uppgifter. Det ankommer på handläggande nationell domstol i det enskilda målet att pröva frågan huruvida nämnda beviskrav är uppfyllt.

63 Slutligen finner EU-domstolen att den nu angivna tolkningen är förenlig med ordalydelsen i artikel 82.1 i dataskyddsförordningen, jämförd med skälen 85 och 146 i förordningen, av vilka det framgår att det i nämnda bestämmelse använda begreppet ”immateriell skada” ska ges en vid tolkning. Nämnda tolkning vinner dessutom stöd av dataskyddsförordningens syfte att säkerställa en hög skyddsnivå för fysiska personer med avseende på behandling av deras personuppgifter, vilket anges i artikel 1 samt i skälen 1 och 10 i förordningen (se, analogt, dom av den 14 december 2023, Gemeinde Ummendorf, C-456/22, EU:C:2023:988, punkterna 19 och 20, och dom av den 4 oktober 2024, Agentsia po vpisvaniyata, C-200/23, EU:C:2024:827, punkterna 144 och 146).

64 Mot bakgrund av det ovan anförda ska den fjärde frågan besvaras enligt följande. Artikel 82.1 i dataskyddsförordningen ska tolkas på så sätt att det i denna bestämmelse använda begreppet ”immateriell skada” omfattar negativa känslor, såsom fruktan eller missnöje, som en registrerad upplever till följd av att den personuppgiftsansvarige på ett otillåtet sätt har vidarebefordrat hans eller hennes personuppgifter till en tredje part och som framkallas av att den registrerade förlorat kontrollen över sina personuppgifter och att uppgifterna kan komma att missbrukas eller av att den registrerades anseende har skadats. Detta gäller dock under förutsättning att den registrerade kan visa att han eller hon upplever sådana känslor, med därtill hörande negativa konsekvenser, på grund av den aktuella överträdelsen av förordningen.

Den femte frågan:

65 Den hänskjutande domstolen har ställt den femte frågan för att få klarhet i huruvida artikel 82.1 i dataskyddsförordningen ska tolkas på så sätt att den medger att den personuppgiftsansvariges grad av vållande beaktas vid bedömningen av storleken på den ersättning för immateriell skada som ska lämnas enligt denna bestämmelse.

66 EU-domstolen gör i denna del följande bedömning. Dataskyddsförordningen innehåller inte någon bestämmelse som reglerar bedömningen av storleken på det skadestånd som ska utgå enligt rätten till ersättning i artikel 82 i förordningen. Vid denna bedömning ska de nationella domstolarna således tillämpa de bestämmelser i respektive medlemsstats nationella rätt som rör storleken på sådan ekonomisk ersättning, under förutsättning att EU-rättens principer om likvärdighet och effektivitet iakttas (se, för ett liknande resonemang, dom av den 4 maj 2023, Österreichische Post (Ideell skada på grund av behandling av personuppgifter), C-300/21, EU:C:2023:370, punkterna 54 och 59, och dom av den 4 oktober 2024, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs, C-507/23, EU:C:2024:854, punkt 32).

67 I förevarande fall vill den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida graden av vållande från skadevållarens sida, vilket är ett kriterium som enligt tysk rätt kan tillämpas vid bedömningen av storleken på den ekonomiska ersättningen för immateriell skada, även kan tillämpas när det gäller ersättning för immateriell skada enligt artikel 82 i dataskyddsförordningen.

68 Att denna fråga ska besvaras nekande framgår av EU-domstolens domar, varav vissa meddelats efter det att den nu aktuella begäran om förhandsavgörande framställdes.

69 Av denna rättspraxis framgår nämligen att rätten till ersättning enligt artikel 82 i dataskyddsförordningen har en kompensatorisk funktion och att de nationella domstolarna därför är skyldiga att säkerställa att registrerade får ”full och effektiv” ersättning för den skada de lidit, såsom anges i skäl 146 i förordningen, utan att det för en sådan full ersättning är nödvändigt att utkräva straffskadestånd (se, för ett liknande resonemang, dom av den 4 maj 2023, Österreichische Post (Ideell skada på grund av behandling av personuppgifter), C-300/21, EU:C:2023:370, punkterna 57 och 58, och dom av den 4 oktober 2024, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs, C-507/23, EU:C:2024:854, punkt 34).

70 Rätten till ersättning enligt artikel 82 i dataskyddsförordningen, bland annat vid immateriell skada, har en rent kompensatorisk funktion, och inte en avskräckande eller bestraffande funktion, i det att den ekonomiska ersättning som lämnas med stöd av denna artikel ska göra det möjligt att fullt ut kompensera den skada som faktiskt uppkommit till följd av en överträdelse av förordningen. Detta till skillnad från vad som föreskrivs i artikel 83 i förordningen för administrativa sanktionsavgifter, vars kriterier inte är tillämpliga på motsvarande sätt inom ramen för artikel 82 (se, för ett liknande resonemang, dom av den 4 oktober 2024, Agentsia po vpisvaniyata, C-200/23, EU:C:2024:827, punkt 153, och dom av den 4 oktober 2024, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs, C-507/23, EU:C:2024:854, punkterna 39–41).

71 Det nu sagda innebär följande. Ansvar enligt artikel 82 i dataskyddsförordningen förutsätter ett vållande från den personuppgiftsansvariges sida. Ett sådant vållande presumeras föreligga såvida inte den personuppgiftsansvarige kan visa att denne inte på något sätt kan tillskrivas ansvar för den skadegrundande handlingen. Artikel 82 medför inte krav på att den

personuppgiftsansvariges grad av vållande ska beaktas vid bedömningen av storleken på det skadestånd som ska utgå som ersättning för immateriell skada med stöd av denna artikel (dom av den 4 oktober 2024, Natsionalna agentsia za prihodite (C-200/23, EU:C:2024:827, punkt 154).

72 Närmare bestämt gäller att den omständigheten att rätten till ersättning enligt artikel 82.1 i dataskyddsförordningen har en rent kompensatorisk funktion utgör hinder för att det vid bedömningen av storleken på den ersättning som ska lämnas med stöd av den bestämmelsen tas hänsyn till den personuppgiftsansvariges grad av vållande och till den eventuella avsiktliga karaktären av den överträdelse av förordningen som denne gjort sig skyldig till. Vid tillämpning av denna bestämmelse kan den personuppgiftsansvariges hållning och motiv följaktligen inte kan beaktas i syfte att, i förekommande fall, bevilja den registrerade en ersättning som är lägre än den faktiska skada som denne har lidit, vare sig vad gäller ersättningens storlek eller form (se, för ett liknande resonemang, dom av den 4 oktober 2024, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs, C-507/23, EU:C:2024:854, punkterna 42–45 och där angiven rättspraxis).

73 Mot bakgrund av det ovan anförda ska den femte frågan besvaras enligt följande. Artikel 82.1 i dataskyddsförordningen ska tolkas på så sätt att den utgör hinder för att den personuppgiftsansvariges grad av vållande beaktas vid bedömningen av storleken på den ersättning för immateriell skada som ska lämnas enligt bestämmelsen.

Den sjätte frågan

74 Den sjätte frågan har ställts för det fall domstolen skulle lämna ett jakande svar antingen på någon av den första tolkningsfrågans delfrågor eller på den tredje tolkningsfrågan, det vill säga huruvida dataskyddsförordningen – direkt med stöd av dess bestämmelser eller genom tillämpning av enligt förordningen tillåtna nationella bestämmelser – tillerkänner de registrerade en rätt att kräva att den personuppgiftsansvarige i framtiden inte på nytt ska orsaka en personuppgiftsincident. Med hänsyn till det gemensamma svar som lämnats på den första, den andra och den tredje frågan (se punkt 52 ovan), ska den sjätte frågan besvaras.

75 Den hänskjutande domstolen har lämnat följande förklaring till bakgrunden till den sjätte frågan. Av tysk rätt, och den hänskjutande domstolens egen praxis, framgår att det förhållandet att en person som lidit immateriell skada har begärt – eller till och med utverkat – ett föreläggande mot skadevållaren, som syftar till att denne i framtiden inte ska utföra ytterligare skadegrundande handlingar är en omständighet som får beaktas i begränsande riktning vid bedömningen av storleken på den ersättning som ska lämnas för den aktuella skadan, varvid bedömningen i vissa fall kan bli att ingen ersättning ska lämnas. Den hänskjutande domstolen vill få klarhet i huruvida detta bedömningskriterium för skadeersättning kan tillämpas även inom ramen för dataskyddsförordningen, särskilt mot bakgrund av EU-rättens effektivitetsprincip, och, om så är fallet, i vilken utsträckning.

76 Den hänskjutande domstolen får således anses ha ställt den sjätte frågan för att få klarhet i huruvida artikel 82.1 i dataskyddsförordningen ska tolkas på så sätt att det förhållandet att den registrerade med stöd av gällande nationell rätt har fått ett föreläggande utverkat gentemot den personuppgiftsansvarige, som syftar till att denne i framtiden inte på nytt ska begå en överträdelse av förordningen, är en omständighet som kan beaktas i begränsande riktning vid bedömningen av storleken på den ekonomiska ersättning som ska lämnas för immateriell skada enligt artikel 82.1, eller till och med kan anses utgöra en alternativ ersättningsform till ekonomisk ersättning.

77 EU-domstolen gör i denna del följande bedömning. Såsom anförts ovan i punkt 66 innehåller dataskyddsförordningen inte några bestämmelser som reglerar bedömningen av storleken på beräkning av det skadestånd som ska utgå enligt rätten till ersättning i artikel 82 i förordningen, vilket innebär att de nationella domstolarna vid denna bedömning ska tillämpa de bestämmelser i respektive medlemsstats nationella rätt som rör storleken på sådan ekonomisk ersättning, under förutsättning att principerna om likvärdighet och effektivitet i EU-rätten iakttas.

78 Det ska särskilt påpekas att de kriterier som fastställs i varje medlemsstats rättsordning för bedömning av storleken på den ersättning som ska utgå inom ramen för ett förfarande som inletts i syfte att säkerställa skyddet av de rättigheter som enskilda har enligt artikel 82 i dataskyddsförordningen – kriterier ska göra det möjligt att säkerställa att de registrerade får full och effektiv ersättning för den skada som de har lidit till följd av en överträdelse av denna förordning (se, för ett liknande resonemang, dom av den 4 oktober 2024, Agentsia po vpisvaniyata, C-200/23, EU:C:2024:827, punkt 152, och dom av den 4 oktober 2024, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs, C-507/23, EU:C:2024:854, punkt 34 och där angiven rättspraxis).

79 EU-domstolen har i tidigare praxis medgett att vissa omständigheter, inom effektivitetsprincipens gränser, kan påverka bedömningen av storleken på den ersättning som ska lämnas enligt artikel 82 i dataskyddsförordningen, särskilt i begränsande riktning. Den har slagit fast att en nationell domstol, om den aktuella skadan inte är allvarlig, kan kompensera skadan genom att bestämma ersättningen till den registrerade till ett endast ringa belopp, under förutsättning att denna ersättning fullt ut kompenserar den uppkomna skadan. Detta är en fråga som det i nu aktuellt fall ankommer på den hänskjutande domstolen att pröva. På samma sätt kan framförandet av en ursäkt till den registrerade utgöra lämplig ersättning för en immateriell skada med stöd av denna bestämmelse, bland annat när det är omöjligt att återställa den situation som rådde innan skadan uppkom. Detta gäller dock under förutsättning att denna form av ersättning – om den kan komma i fråga enligt nationell rätt – fullt ut kompenserar den uppkomna skadan (se, för ett liknande resonemang, dom av den 4 oktober 2024, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs, C-507/23, EU:C:2024:854, punkterna 35–37 och där angiven rättspraxis).

80 Vad gäller det nu aktuella fallet kan det konstateras att den sjätte frågan har ställts för att få klarhet i huruvida det förhållandet att den registrerade har fått ett förbudsföreläggande utverkat gentemot den personuppgiftsansvarige är en omständighet som en nationell domstol får beakta – inom tillämpningsområdet för artikel 82 i dataskyddsförordningen – i begränsande riktning vid bedömningen av storleken på det skadestånd som den registrerade kan beviljas för immateriell skada, på så sätt att domstolen då i praktiken beslutar att sådan skada ska ersättas delvis i form av ekonomisk ersättning och delvis i form av det förbudsföreläggande som utverkats, eller till och med enbart i sistnämnda form.

81 Av ovan i punkterna 78 och 79 angiven rättspraxis framgår dock att en form av skadeersättning som kan komma i fråga enligt nationell rätt endast kan anses vara förenlig med dataskyddsförordningen under förutsättning att den inte står i strid med de i EU-rätten fastslagna likvärdighets- och effektivitetsprinciperna, vilket i sin tur bland annat förutsätter att den aktuella ersättningsformen är ägnad att säkerställa att den skada som den registrerade har lidit ersätts fullt ut och på ett effektivt sätt.

82 I synnerhet gäller att ersättning enligt artikel 82 i förordningen inte kan lämnas, vare sig helt eller delvis, i form av ett förbudsföreläggande, eftersom den rätt till skadeersättning som föreskrivs i artikel 82 har en rent kompenserande funktion (se punkt 70 ovan), medan ett förbudsföreläggande riktat mot skadevållaren har ett rent förebyggande syfte. Såsom

generaladvokaten har påpekat i punkt 86 i sitt förslag till avgörande syftar ett föreläggande av detta slag till att förhindra att ytterligare skadegrundande handlingar utförs, och därmed att ytterligare skada uppkommer, men ett sådant föreläggande avhjälper inte den skada som den registrerade redan lidit.

83 Mot bakgrund av det ovan anförda ska den sjätte frågan besvaras enligt följande. Artikel 82.1 i dataskyddsförordningen ska tolkas på så sätt att den utgör hinder för att det förhållandet att den registrerade med stöd av tillämplig nationell rätt har fått ett föreläggande utverkat gentemot den personuppgiftsansvarige, som syftar till att denne i framtiden inte på nytt ska begå en överträdelse av förordningen, är en omständighet som kan beaktas i begränsande riktning vid bedömningen av storleken på den ekonomiska ersättning som ska lämnas för immateriell skada enligt artikel 82 i förordningen eller – än mindre – att denna omständighet anses utgöra en alternativ ersättningsform till ekonomisk ersättning.

Rättegångskostnader

84 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (fjärde avdelningen) följande:

1) Bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning)

ska tolkas på följande sätt:

Bestämmelserna i dataskyddsförordningen föreskriver inte en rätt för en registrerad vars personuppgifter varit föremål för en olaglig behandling, men som inte begärt att hans eller hennes uppgifter ska raderas, att vända sig till domstol för att i förebyggande syfte få ett föreläggande utverkat gentemot den personuppgiftsansvarige varigenom denne förbjuds att i framtiden på nytt behandla den registrerades personuppgifter på ett olagligt sätt. Dessa bestämmelser hindrar dock inte medlemsstaterna från att i sina respektive rättsordningar föreskriva att en registrerad som befinner sig i sådan situation ska ha tillgång till ett rättsmedel av detta slag.

2) Artikel 82.1 i förordning 2016/679

ska tolkas på följande sätt:

Det i denna bestämmelse använda begreppet ”immateriell skada” omfattar negativa känslor, såsom fruktan eller missnöje, som en registrerad upplever till följd av att den personuppgiftsansvarige på ett otillåtet sätt har vidarebefordrat hans eller hennes personuppgifter till en tredje part och som framkallas av att den registrerade förlorat kontrollen över sina personuppgifter och att uppgifterna kan komma att missbrukas eller av att den registrerades anseende har skadats. Detta gäller dock under

förutsättning att den registrerade kan visa att han eller hon upplever sådana känslor, med därtill hörande negativa konsekvenser, på grund av den aktuella överträdelsen av förordningen.

3) Artikel 82.1 i förordning 2016/679

ska tolkas på följande sätt:

Denna bestämmelse utgör hinder för att den personuppgiftsansvariges grad av vållande beaktas vid bedömningen av storleken på den skadeersättning som ska lämnas enligt bestämmelsen.

4) Artikel 82.1 i förordning 2016/679

ska tolkas på följande sätt:

Denna bestämmelse utgör hinder för att det förhållandet att den registrerade med stöd av tillämplig nationell rätt har fått ett föreläggande utverkat gentemot den personuppgiftsansvarige, som syftar till att denne i framtiden inte på nytt ska begå en överträdelse av förordningen, är en omständighet som kan beaktas i begränsande riktning vid bedömningen av storleken på den ekonomiska ersättning som ska lämnas för immateriell skada enligt artikel 82 i förordningen eller – än mindre – att denna omständighet anses utgöra en alternativ ersättningsform till ekonomisk ersättning.

Underskrifter